

Handläggare:
Susanna Höglund, 08-508 29 758

Till
Miljöroteln

Remiss av Giftfri miljö - strategi för Stockholms län

Svar på remiss från Miljöroteln (Dnr 001308/2014).

Sammanfattning

Miljöroteln har remitterat "*Remiss av Giftfri miljö - strategi för Stockholms län*" till Stockholms Stadshus AB som i sin tur remitterat vidare till dotterbolagen SISAB och Stockholm Vatten.

I finansborgarrådets förslag till budget för 2015 anges att SISAB "ska verka för en giftfri skolmiljö i samarbete med Kemikalieinspektionen". I budgetförslaget anges också uppdrag som ligger i linje med Länsstyrelsens förslag.

Koncernledningen kan därmed konstatera att Länsstyrelsens förslag till strategi ligger helt i linje med stadens ambitioner på detta område. Koncernledningen delar bolagens uppfattning om att vissa områden dessutom kan utvecklas vidare rörande t.ex. marksanering vid nyexploatering samt kunskapen kring effekter av kemikaliska tillsatser i olika produkter. Detta är högst aktuella och angelägna områden för Stockholm då staden planerar för en kraftig expansion med ambition om ytterligare förtätning.

Sammantaget är koncernledningen positiv till den föreslagna strategin. Stadens bolag avser att bidra i utvecklingen mot målet om en giftfri miljö genom kunskapsuppbyggnad och samarbete med berörda myndigheter och organisationer.

Ärendet

Miljöroteln har remitterat "*Remiss av Giftfri miljö - strategi för Stockholms län*" till bland annat Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB har i sin tur remitterat vidare till dotterbolagen SISAB och Stockholm Vatten. Nedan följer en redovisning av bolagens remissvar i huvudsak. Remissvaren i sin helhet återfinns i bilagorna.

Länsstyrelsen har på uppdrag av regionala miljömålsrådet tagit fram en strategi som har syftet att identifiera åtgärdsområden där fler insatser behövs och som är relevanta för Stockholms län för att bidra till Giftfri miljö. Den syftar också till att främja regionalt utbyte och samverkan (mellan kommunerna, landstinget och statliga myndigheter) kring

kemikaliefrågor. Målet är att minska förekomsten och användningen av farliga ämnen i regionen och strategin riktar sig till länets 26 kommuner, Stockholms läns landsting, Trafikverket, Länsstyrelsen och VA-bolag. Strategin är tänkt att fungera som ett vägledningsdokument för dessa aktörers arbete. Strategin är övergripande och redogör inte för allt arbete som redan pågår i regionen. Strategin tar sikte på vad som kan göras inom en snar framtid (cirka två till fem år). Den anger riktning för målgruppens arbete mot Giftfri miljö. Tanken är att strategin efter remissbehandling ska fastställas av Länsstyrelsen.

Underremiss

SISAB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

SISAB bygger och förvaltar lokaler där en stor del av Stockholms stads barn i olika åldrar vistas under dagtid och har tillsammans med bostadsbolagen ett stort ansvar för att barn inte riskerar att utsättas för farliga kemikalier och emissioner från byggmaterial under någon del av dygnet.

Stockholms kommunfullmäktige har 2014 antagit *Stockholms stads kemikalieplan 2014-2019*, som behandlar flera av de frågor som tas upp i remissen, och SISAB står bakom kemikalieplanens förslag. SISAB använder sedan många år systemet Byggvaru-bedömningen (BVB) för att undvika gifter i byggmaterial. Stockholms kemikalieplan föreslår också kartläggningar av källor till oönskad kemikaliepåverkan, bland annat att befintliga PVC-golv ska kartläggas. SISAB angav i sitt remissvar till Kemikalieplanen att bolaget välkomnar kartläggningar och studier som kan leda till väl underbyggda direktiv och beslut från myndigheter och stad. Bolaget är redo att bidra med det underlag som krävs.

Länsstyrelsens remiss tar upp sanering av förorenade områden, som också är en högst aktuell fråga för SISAB. Stockholm växer kraftigt och under de närmaste decennierna kommer ett stort antal nya skolor och förskolor att byggas och marken som bebyggs är ofta i saneringsbehov. SISAB instämmer därför i Länsstyrelsens analys att kommunerna måste beakta frågorna kring förorenade områden tidigt och vill betona vikten av att utgå från barns större känslighet för alla typer av gifter och föroreningar.

Under 2014 har ett kemikaliecentrum instiftats i Stockholms stad och SISAB har redan inlett samarbete med kemikaliecentrum för att få stöd i det fortsatta arbetet med att säkerställa giftfria lokaler. SISAB ser fram mot att med hjälp av kemikaliecentrum arbeta för tydliga strategier kring sanering av mark som ska användas för skolor och förskolor (*bilaga 1*).

Stockholm Vattens remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Bolaget yttrar sig endast över den del som berör renare vatten och avlopp och Länsstyrelsens remiss är väl i överensstämmelse med stadens gällande miljöprogram.

Länsstyrelsen är väl insatt i det arbete som pågår inom Stockholm Vatten med uppströmsarbete (Revaq), Vattenskyddsområden och skydd av Mälaren och reservvattentäkten Bornsjön och de framtida planerna för Stockholms avloppsrening.

Bolaget bidrar dessutom med kunskap om miljögiftssituationen i Stockholm genom undersökningsprogram av vatten/dricksvatten, avloppsvatten, dagvatten och slam.

Strategin är på en övergripande nivå och Stockholm Vatten ställer sig bakom Länsstyrelsens förslag. Bolaget anser dock att den kunde vara mer offensiv när det gäller kunskapsuppbyggnad om förekomst, källor och effekter av de kemiska ämnen som används som tillsatser i olika produkter. Här kan Länsstyrelsen bidra genom att påverka Kemikalieinspektionen, Livsmedelsverket och Boverket. Det är inte bara en regional fråga (*bilaga 2*).

Koncernledningens synpunkter

I finansborgarrådets förslag till budget för 2015 anges som ett reviderat ägardirektiv för SISAB att bolaget "ska verka för en giftfri skolmiljö i samarbete med Kemikalieinspektionen". I budgetförslaget anges också att miljö- och hälsoskyddsnämnden har en viktig roll för stadens vattenprogram. Nämnden arbetar enligt stadens handlingsplan för att nå målet om att samtliga vattenförekomster ska uppnå god ekologisk och kemisk status senast år 2021. Nämnden ska vidare, både i förebyggande tillsyn och som samtalspartner med näringslivet, öka privata aktörers arbete för minskad kemikaliepåverkan.

Koncernledningen kan därmed konstatera att Länsstyrelsens förslag till strategi ligger helt i linje med stadens ambitioner på detta område. Koncernledningen delar bolagens uppfattning om att vissa områden, såsom vikten av tidigare utredningar i samband med ianspråktagande av förorenad mark inför exploatering samt ytterligare forskning och erfarenhetsåterföring avseende kemiska tillsatser i produkter, kan utvecklas vidare. Detta är högst aktuella och angelägna områden för Stockholm, som planerar expandera kraftigt med ambition om ytterligare förtätning. Som konsekvens av detta uppstår behov av att ianspråkta och omvandla redan exploaterad mark som ofta är belastad med föroreningar. Belastningen från kemikalier i avlopps- och avfallssystemen som härrör sig från kemikalier i olika produkter blir extra tydlig i en tätbefolkad stad.

Sammantaget är koncernledningen positiv till den föreslagna strategin. Stadens bolag avser att bidra i utvecklingen mot målet om en giftfri miljö genom kunskapsuppbyggnad och samarbete med berörda myndigheter och organisationer.

Ingela Lindh
VD

Bilagor

1. Remissvar SISAB
2. Remissvar Stockholm Vatten

Skolfastigheter i Stockholm AB

Remiss av Giftfri miljö – strategi för Stockholms län

Rotel V har remitterat rubricerat ärende till koncernledningen för Stockholms Stadshus AB, som i sin tur som underremiss tillställt SISAB ärendet för besvarande.

SISAB bygger och förvaltar lokaler där en stor del av Stockholms stads barn i olika åldrar vistas under dagtid. Tillsammans med bostadsbolagen har SISAB ett stort ansvar för att barn inte riskerar att utsättas för farliga kemikalier och emissioner från byggmaterial under någon del av dygnet.

Stockholms kommunfullmäktige har 2014 antagit *Stockholms stads kemikalieplan 2014-2019*. Kemikalieplanen behandlar flera av de frågor som tas upp i remissen, och SISAB står bakom kemikalieplanens förslag. Det gäller t ex inriktningen på barns exponering och kraven på byggmaterial. SISAB använder sedan många år systemet Byggvarubedömningen (BVB) för att undvika gifter i byggmaterial. Stockholms kemikalieplan föreslår också kartläggningar av källor till oönskad kemikaliepåverkan, bland annat att befintliga PVC-golv ska kartläggas. SISAB angav i sitt remissvar till Kemikalieplanen att bolaget välkomnar kartläggningar och studier som kan leda till väl underbyggda direktiv och beslut från myndigheter och stad, och är redo att bidra med det underlag som krävs.

Länsstyrelsens remiss tar även upp sanering av förorenade områden. Även detta är en högst aktuell fråga för SISAB. Stockholm växer kraftigt och under de närmaste decennierna kommer ett stort antal nya skolor och förskolor att byggas. Marken som bebyggs är ofta i saneringsbehov. SISAB instämmer därför i Länsstyrelsens analys att kommunerna måste beakta frågorna kring förorenade områden tidigt, i exempelvis planarbete, och vill här betona vikten av att utgå från barns större känslighet för alla typer av gifter och föroreningar.

Under 2014 har ett kemikaliecentrum instiftats i Stockholms stad. SISAB har redan inlett samarbete med kemikaliecentrum för att få stöd i det fortsatta arbetet med att säkerställa giftfria lokaler. SISAB ser även fram mot att med hjälp av kemikaliecentrum arbeta för tydliga strategier kring sanering av mark som ska användas för skolor och förskolor.

Med vänlig hälsning
SISAB, Skolfastigheter i Stockholm AB

Åsa Öttenius

Bakgrund

Länsstyrelsen har på uppdrag av regionala miljömålsrådet tagit fram en strategi "Giftfri Miljö – Strategi för Stockholms Län".

Denna strategi har syftet att identifiera åtgärdsområden där fler insatser behövs och som är relevanta för Stockholms län för att bidra till Giftfri miljö. Den syftar också till att främja regionalt utbyte och samverkan (mellan kommunerna, landstinget och statliga myndigheter) kring kemikaliefrågor. Målet är att minska förekomsten och användningen av farliga ämnen i regionen och strategin riktar sig till länets 26 kommuner, Stockholms läns landsting, Trafikverket, Länsstyrelsen och VA-bolag. Strategin är tänkt att fungera som ett vägledningsdokument för dessa aktörers arbete. Strategin är övergripande och redogör inte för allt arbete som redan pågår i regionen. Strategin tar sikte på vad som kan göras inom en snar framtid (cirka två till fem år). Den anger riktning för målgruppens arbete mot Giftfri miljö. Tanken är att strategin efter remissbehandling ska fastställas av Länsstyrelsen.

Våra Synpunkter

Stockholm Vatten AB yttrar sig bara över den del som berör renare vatten och avlopp övriga delar (liksom renare vatten och avlopp) av Länsstyrelsens remiss är väl i överensstämmelse med stadens gällande miljöprogram.

Länsstyrelsen är väl insatt i det arbete som pågår på Stockholm Vatten AB med uppströmsarbete (Revaq), Vattenskyddsområden och skydd av Mälaren och reservvattentäkten Bornsjön och de framtida planerna för Stockholms avloppsrening. Stockholm Vatten AB bidrar dessutom med viktig kunskap om miljögiftssituationen i Stockholm genom ett omfattande undersökningsprogram av vatten/dricksvatten, avloppsvatten och dagvatten) och slam.

Strategin är på en övergripande nivå och Stockholm Vatten AB(SVAB) ställer sig bakom Länsstyrelsens förslag. Vi anser dock att den kunde vara mer offensiv när det gäller kunskapsuppbyggnad om förekomst, källor och effekter av de av kemiska ämnen som används som tillsatser i olika produkter. Här kan Länsstyrelsen bidra genom att påverka Kemikalieinspektionen, Livsmedelsverket och Boverket. Det är inte bara en regional fråga.

Lars Lindblom
Kvalitets-och Miljöstyrning
lars.lindblom@stockholmvatten.se